

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны", 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне

"Таварыства беларускай мовы

імя Францішка Скарыны" 2007

© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да сваёй веры

Прэмова

Шаноўнае спадарства! Вы трымаеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага "Парусія: псіхалогія прысутнасці". Артыкулы з гэтае кнігі ў наш час друкаваліся на старонках мясцовай газеты "Тэх-рэлігія" і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і сяброўкі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік, каго напісанае настаяцелем баранавіцкага прыходу св. Мяды і Мятода Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надрукаваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу "Навука і рэлігія". Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясумяшчальнасці веры ў Бога і навукі, пераканаўча даказваў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцый архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасяцэжнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага "Парусія: псіхалогія прысутнасці" – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, "пераканаўча" спасылваючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расеі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардынс-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. Духоўнасць	93
П.23. Хараство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. “Не хочу иметь ребенка...”	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа тэлерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134
III	
ЭКЗИСТЭНЦЫЯЛЬНАСЦА	137
III.1. Успенне	138
III.2. Агэалагічная перспектыва ўзросту	142
III.3. Тэапсіхалагічная канфесійнасць асобы	150
III.4. Сямейная трылеза экумены	153
III.5. Прафесія маці	156
III.6. Прафесія: айцец	160
III.7. Сямейная парусія: “Сем хлябоў і дзве рыбы”	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9. Інтэралог	172
III.10. У сям’і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	180
III.12. Ружанец у псіхічным развіццё і дзіцяці	183
III.13. “Лебядзінае паляванне”	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічны разважальнік	192
III.16. Педагагічныя прынцыпы асабістай свабоды	196
IV	
ПРАПАВЕДЗЬ	203
IV.1. Псіхалагічны сэнс Евангелля	204
IV.2. Час казання	206
IV.3. Вызваленне спаралізаванага	208
IV.4. “Хай будуць усе адно”	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Цуд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарызм, альбо выгнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. “Камень, адкінуты будаўнікамі”	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крыжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

IV.10. *Pietas* — Шанаванне

Пасля Ушэсця на неба Ісуса Хрыста Усячыстая Дзева засталася, згодна заповіту свайго Сына, пад апекаю Яна [Ян 19, 27]. Па наканаванні Божым Усячыстая, якая нарадзілася ад беззаганнага зачатця, мела і смерць, адпаведна сваёй натуры, беззаганную, г.зн. бязбольную, лёгкую, спакойную, бездакорную, менавіта такую, якая і завецца успеннем, ці усыпленнем. Паводле падання, цела Найблаславёнай было ўзята на неба, адкуль яна з'яўляецца заўсёды, каб суцешыць вернікаў і вызначыць адзнаку часу. Такое вялікае з'яўленне мела месца на Зямлі перад Кастрычніцкай рэвалюцыяй у 1917 годзе ў мястэчку Фатіма, што ў Партугаліі.

Шанаванне Царквой Дзеvy Марыі падлягае самой натуры хрысціянскага богашанавання ад прыўтаня Елізаветы [Лк 1, 42] да сённяшняга часу, калі, ня гледзячы на мноства секулярных устаноў аб скасаванні ці заслоне гэтага шанавання, працягвае набываць новы вопыт, узбагачаны плынямі сучаснасці і асабістым жыццём кожнага верніка.

Шанаванне (*pietas*) Багародзіцы мае і спецыфічны карані ў Адкрыцці слова Богага [Лк 1, 46] і трывалыя дэмаграфічныя асновы, сярод якіх асабліва годнасьць Марыі, якая з'яўляецца "Маці Сына Богага і таму любасная дачка і дзіця Святога Духа, і праз гэты дзіўны дар ласкі да нас перадае ўсякае іншае тварэнне нябесных ды зямных" (*Immen gentium "Святло народам"*, 53).

Нястомнае і дзіўнае хадзіцтва, хаця і зыходзіць з нябёсаў, але на самай справе знаходзіцца зусім блізка не толькі да верных, але і да тых, хто, памыляючыся ў сваім смяленні, ведаюць, што яны Яе дзеці. Шанаванне, праслаўленне Марыі робіць высокародным, шляхотным увесь народ, які аднаўляе сваю непаўторную і дасканалую культуру (*cultus*) як справу Святога Духа. Найсвятая Дзева – мяркуем мы аб гэтай таямнічай евангельскай гісторыі ці аб яе слаўных з'яўленнях на працягу ўсяго існавання цывілізацыі Хрыста – заўсёды прадстаўляе спрыяльны вобраз дзеля фэнаменалогіі рэлігіі і мастацтва. Таму ўсё, што ёсць самае каштоўнае, самае прыгожае, самае пяшчотнае ў гэтай цывілізацыі, – усё звязана з Яе вобразам, залежыць ад Яе вобраза і прыцягваецца Яе вобразам як дасканалым характам нябеснага ўладарства.

Калі мы маем справу з этычнай ці эстэтычнай міз'явай і каштоўнасцямі, праўдзівая іх ацэнка і прыманне залежыць ад нашага пачуцця да Усячыстай, бо толькі яна можа даць усю глыбіню гэтага ўспрымання і прымання, прычым каштоўнасці. Таму балесна распаленымі і будкава паспыленымі, шэрымі і ўніфікаванымі існуюцца нам твары сучасных мастакоў, музыкантаў, паэтаў, пісьбаў, тых Яе муз і натхнення. І наадварот, мастак, які шэравае Яе ветлы вобраз у сваіх пачуццях і думках, заўсёды з'яўляецца адным з вытокаў існай і праўдзівай творчасці. Такія ж і шэравае вярдаўная культура ўсяляе ў сэрцы людзей надзею на лепшую будучыню над злуткам і журбой часу. Св. Ірыней Карфагенскі казаў: "Таму Царква не маці, таму і Бог не айцец". Гэтае выказванне паказвае датычыцца да Той, хто ўвасабляе сабой Царкву, хто стаіць ля яе вытокаў і надае ім з цягам часу магутнасць і веліч.

Тэрмін "успенне" мае, апрача ўказанага, яшчэ адзін сэнс: "успец" – трапіць у час, дасягнуць поспеху жыцця, набытага не праз халодны разлік на сябе, на свой талент, але на Божую міласэрнасць, уцелаўляемую Маці нашай, якая сваім адданым Нябеснаму Айцу жыццём паспела ўвасобіць сваё таямнічае прызначэнне Багародзіцы ды апраўдаць сваё велічнае імя, бо Марыя азначае "гаспадыня". Таму кожны, хто лічыць сябе гаспадаром, павінен памятаць, дзе, у чым, а, галоўнае, у Кім шляхотныя вытокі яго гаспадарства. Гаспадар – гэта ў першую чаргу чалавек Божы, які неадменна выконвае сваё слова, што магчыма толькі яго падмацаваннем Словам Божым. Успенне Багародзіцы і заўсёды Дзеvy Марыі пачыналася яе ветлівым і праўдзівым словам, якое адразу ж сталася словам Евангельскім: "Вось я слуга Господня, няхай мне станеца па слову твайму" [Лк 1, 38].

